
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Kjærlighetens korstog. — Rettferdigjørelsen. — Presten Johan Samuel Strangs Tragedie. — „Vårt legeme tilhører oss.“ — Til avveksling. — Varia. — Den nye Marta Steinsvik-sak.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Kjærlighetens korstog.

I en apostolisk skrivelse som i Kirkens historie efter sine begynnelsesord vil gå under navnet «Nova impendet» («En ny ulykke truer») retter Paven sig til alle Kirkens Erkebisper og Bisper og anmoder dem i Kristi navn om å organisere et næstekjærlighetskorstog for å lindre de utallige arbeidsløses og deres familiers nød. Der må skaffes hjelp både materielt og moralsk til alle som er blitt rammet av verdenskrisens skjebnesvangre følger. Først og fremst retter Pavens faderlige omsorg og kjærlighet sig til de uoverskuelige skarer av barn som er de mest uskyldige ofre for den store verdenskrise, til de barn som ber om brød mens det ingen er som deler ut til dem. (Jer. Thren. IV. 4), til de barn som i fattigdommens elendighet er dømt til å gi avkall på den glede og det smil som deres unge sjel ubevisst søker omkring sig. Det er disse unge barnesjeler som vil komme til å lide mest under den nuværende verdens-tilstands fatale følger.

Gjør man ikke alt hvad man kan for i ekte kristelig næstekjærlighet å lindre de tallrike fattige familiers og deres barns nød da er det fare for (måtte Gud forhindre det!) at de drives til fortvilelse.

Paven oppfordrer derfor alle de troende, alle kristne til et slags kjærlighetens korstog. Et korstog som ikke bare vil lindre de materielle bekymringer, men som

også vil bringe styrke og hjelp til sjelene. Det vil gjenoprette den urokkelige tillid til forsynet, og det vil fordrive de triste og mørke tanker som elendigheten pleier å føre med sig. Dette kjærlighetskorstog vil slukke hatets og lidenskapens flammer som bringer splittelse blandt menneskene, og det vil tende eller nære kjærlighetens flamme og skape det edleste bånd av endrekthet.

Det er et fromhetens og kjærlighetens og uten tvil også et ofrets korstog som alle opfordres til, alle som er medlemmer av den store kristne familie, den store Gudsfamilie, i hvilken alle som brødre må delta i hverandres glede og sorg.

Det må for alle være en hellig plikt å være med i dette korstog, en plikt som så inderlig er knyttet til Evangeliets bud om kjærlighet, det største blandt alle bud og deres syntese. Paven oppfordrer til kjærligheten ikke bare som bud, men også som et ideal som han især foreholder de edleste og mest høimodige sjeler.

Paven tar også standpunkt mot de forskjellige nasjoners uinnskrenkede kapprustninger som på den ene side er et utslag av mellemfølgelig konkurranse, og som på den annen side krever enorme pengesummer, som der ved unddras det almene vell. Han beklager at Hans forgjengers og Hans egne formaninger i den henseende

ikke er blitt etterkommet ennu, og Han anmoder biskopene om med alle de moderne til tjeneste stående midler å oplyse menneskenes forstand og å åpne deres hjerte, ved den sanne fornufts og ennu mere med den kristne lovs regler.

Da alle menneskelige anstrengelser i denne hensikt ikke er tilstrekkelige, anmoder skrivelsen om at vi skal rette de inderligste bønner til alle goders Giver, for at Han i sin uendelige miskunnhet skal avkorte prøvelsens dager. Inderligere enn nogensinne vil vi be den bønn som Jesus Kristus selv har lært oss: «Gi oss idag vårt daglige brød.»

Måtte alle huske på at Vår Frelser betrakter det som gjort mot ham selv det som vi vil gjøre for Hans fattige. Å ha omsorg for barnene av kjærlighet til Ham det er

å ha omsorg for Jesu egen person: «Sannelig sier jeg eder, hvad I har gjort for en av disse mine minste brødre, har I gjort for mig.» (Mt. 25, 40.). «Hvo som mottar et slikt barn i mitt navn han mottar mig.» (Mt. 18, 5.)

Da skrivelsen er datert den 2. oktober, skytsenglenes fest, citerer Paven ennu denne Matteustekst: «Se til at I ikke forakter nogen av disse små, ti jeg sier eder at deres engler i himlen alltid skuer min fars åsyn, som er i himlen.» (Mt. 18, 10.)

Til slutt følger en opfordring til et høytidelig triduum i slutten av oktober i alle sognekirker hele verden over til ære for Kristus, fredens og enhetens konge, for å bønnfalle Ham om at Han sender sine fredstanker til alle menneskers hjerter.

RETTFERDIGGJØRELSEN

V.

De gode gjerninger.

Det finnes neppe en bebreidelse som fra protestantisk side oftere rettes mot oss enn den at vi katolikker skulde hylde en „gjerningshellighet“, ved hvilken rent utvortes øvelser, såsom overholdelse av de kirkelige festdager og fastedager, dernest frivillige gjerninger, såsom valfarter, rosenkransbønnen, messestiftelser o. s. v. pleier å fremheves. Allerede Luther gjorde lignende bebreidelser, og dette unskylder de senere protestanter i stor utstrekning da det synes dem innlysende at Luther som en forhenværende katolikk måtte ha kjennskap til det. Allikevel er denne tanke falsk. Luther var ved sine nye rettferdiggjørelsesidéer blitt blendet slik at han på mange punkter bare kunde se den katolske lære i et helt falsk lys og også fremstille den på den måte.

Fremforalt er den forestilling falsk at etter katolsk lære slike øvelser, og overhodet nogensomhelst utvortes gjerninger skulde være nødvendige for å opnå rettferdiggjørelse. Derom er det skrevet nok i vår første artikel om rettferdiggjørelsen.

Et helt annet spørsmål er dette: er det for den rettferdiggjorte en plikt å gjøre det gode, hvis han inntil det siste vil forbli i Guds nåde og opnå sin evige frelse? Er det nok for ham ikke å gjøre noget ondt? Dertil svarer katolikken: for den voksne er til dette formål

troen alene ikke tilstrekkelig. Vil han ikke miste Guds nåde, og forspille sin evige frelse, så må han gjøre det gode. Han må strebe efter moralsk fullkommenhet, kort han må holde budene, av hvilke hovedbudet om kjærligheten er det viktigste. Denne opfatning finner man begrunnet i den Hl. Skrift. „Ikke enhver som sier til mig Herre, Herre, skal inngå i himmeriket, men den som gjør min Faders vilje som er i himlene.“ (Mt. 7, 21). „Vil du inngå til livet, da hold budene.“ (Mt. 19, 17). „Ti likesom legemet er dødt uten ånd, således er også troen død uten gjerninger.“

Til de pliktmessige gode gjerninger hører for katolikken også kirkebudenes overholdelse, av hvilke for enhver gjelder plikten til å bivåne den Hl. Messe om søndagen, i det minste en gang årlig å gå til skrifte og å motta den Hl. Kommunion, samt å overholde alle foreskrevne fastedager. Er dette virkelig ting som på en utilbørlig måte griper inn i et kristent menneskes frihet? I sannhet vil de føre mennesket til den virkelige frihet, frigjøre ham fra den menneskelige treghet og bundenhet til det sanselige og jordiske. Fordi Kirken kjenner mennesket og tar det som det er, sier den til det: Du *må* i det minste på søn- og festdager avse en liten stund for din Gud og minnes din Forløseres frelserkjærlighet, du *må* i det minste en gang om året bringe din samvittighet i orden ved et ydmykt skriftemål, du

må om fredagen pålegge dig et bestemt offer av takknemlighet for Herrens frelsesgjerning o. s. v. Er slike gode gjerninger virkelig fremmede for kristendommens ånd?

Katolikken vet dessuten meget godt at hovedsaken ved alle hans gode gjerninger ikke er den utvortes handling, men det indre sinnelag, at han især må vokte sig for enhver egenrettfærdighet, for all fariseisme. „Vi er unyttige tjenere, vi har bare gjort hvad vi var skyldige å gjøre“. (Luk. 17, 10). Denne evangeliske tankegang var alltid den katolske, blev også fremhevet i katolske oppbyggelsesbøker som ikke var ukjent for Luther. Således skriver f. eks. Kristi Efterfølgelse: III. 4.: „Tenk på dine synder med stor bedrøvelse og smerte, og anse dig aldri for å være noget på grunn av gode gjerninger.“

Et annet spørsmål er følgende: Kan katolikken foruten de påbudte gode gjerninger til hvilke også hører kallsplikten og næstekjærlighetens plikter, ennu frivillig gjøre mere godt? Svaret lyder: ja, og disse frivillige eller „overskytende“ gode gjerninger øker hans *fortjeneste*. Dermed kommer vi til et begrep som ofte er årsak til at katolikkene tilskrives en mindreverdige moral, da de lar sig beherske av tanken om lønn. Hvad vil da fortjeneste i katolsk betydning si? Ikke annet enn en indre vinning for sjelen, en vekst i den helliggjørende nåde, en forøkelse av Guds velbehag i deres sjel. Jo større dette velbehag er, desto mere vil sjelen være istand til en gang å skue Gud, desto større vil dens lønn i himlen være. Alt dette blir visstnok bare forståelig for ham som forbinder rettferdiggjørelsen med en indre helliggjørelse, såsom den katolske Kirke gjør det. Bare under denne forutsetning er virkelig gode, gudvelbehagelige, og for evigheten gavnlige gjerninger tenkelige. At denne opfatning ikke er fremmed for Evangeliet beviser steder som: „Samle eder skatter i himlen.“ (Mat. 6, 20). „Gled og fryd eder, ti eders lønn skal være stor i himlen.“ (Mat. 5, 12). „Med det samme mål hvormed I har målt skal eder måles igjen.“ (Luk. 6, 38).

„Hvis du vil være fullkommen, gå hen og selg hvad du har, og gi det til de fattige, så vil du ha en skatt i himmelen.“ (Mt. 19, 21). Ja, i bergprekenen blir de for katolikken mest almindelige gode gjerninger nemlig bønn, faste og almisser uttrykkelig nevnt av Herren, og hver gang føier han til: „Din far som ser i lønndom vil gjengjelde dig det.“ (Mt. 6, 4. 6, 18). Når derfor katolikken med henblikk på disse ord ikke setter ut av betraktning tanken på lønn eller „fortjenstfullhet“, handler han da virkelig uevangelisk?

Helt egenartet var Luthers stilling til de gode gjerninger. På den ene side kunde han ikke anerkjenne dem i katolsk betydning, da han ikke tilkjenner den rettferdiggjorte nogen indre helliggjørelse. På den annen side lar han dem gjelde, og det som en nødvendig følge av rettferdiggjørelsen. „Troen spør ikke om man skal gjøre gode gjerninger, men før man spør har den gjort dem og er bestandig i virksomhet. Den som ikke gjør slike gjerninger er et vantro menneske.“ *) Konkordieformelen **) (1572) handler utførlig om dette. Den inntar en meklerstilling overfor de motsatte meninger som var opstått i den lutherske leir. Som „papistisk“ forkastes her setningene om at den rettferdiggjorte kan utføre en gjerning som i og for sig er Gud velbehagelig og som fortjener det evige liv, at de gode gjerninger bidrar noget til rettferdiggjørelsens istandkommen eller til bibeholdelsen av den, endelig at de gode gjerninger er nødvendige for de troendes frelse. Ti derved blir den bekymrede samvittighet berøvet evangeliets sanne trøst og dannes den falske mening om egenrettfærdighet. Derimot blir de gode gjerningers nødvendighet begrunnet med at de uttrykkelig kreves av Gud. De er et *tegn* på den evige frelse, men ikke dens årsak. De onde gjerninger er imidlertid fordervelige fordi de ikke lar troen opstå, eller ødelegger den allerede eksisterende tro. Om ham som efter rettferdiggjørelsen begår grove synder, må man mene at han enten slett ikke er rettferdiggjort eller har mistet rettferdiggjørelsen igjen.

Hvad man enn tenker om denne teori, katolikken gleder sig over at protestanten i den henseende er praktisk enig med ham og gjerne anerkjenner og vurderer katolikken protestantenes gode gjerninger f. eks. indremisjonens karitative foretagender.

Når han i sin tankegang kaller dette virke i sannhet katolsk, så skader han derved ingen. Hvad gjør det nu om katolikken øver gode gjerninger fordi han betrakter dem som pliktmessige og nødvendige for sin frelse, eller om protestanten øver dem fordi de så å si av sig selv og nødvendig fremkommer av hans rettferdiggjørelsestilstand? Hovedsaken er at det *utføres* gode gjerninger.

*) Kunze 57.

**) J. P. Müller. Die symbolischen Bücher der Evangelisch-Lutherischen Kirche. (Stuttgart 1848. 624—651. — Ziterungsweise Müller.

PRESTEN JOHAN SAMUEL STRANGS TRAGEDIE

HANS SKRIFTEMÅL, HANS FRAFALL OG HANS NYE TRO

Av J. Theeuwes.

I.

Johan Samuel Strang avlegger et generalskriftemål.

I den nordiske roman-konkurransen fikk Jarl Hemmer den svenske førstepremie med en bok som han har villet kalle „Gehenna og Lysstrålene“. Den handler om den lutherske prest Johan Samuel Strangs skjebne, en rett sørgelig skjebne, for „den som er gått ut for å søke etter et ulykkeligere vesen enn Johan Samuel Strang, han er ikke kommet hjem ennå“. Dette er Strangs egne ord og på egne vegne tør jeg vel tilføie at han formodentlig aldri vil komme hjem heller. For i denne bok stilles vi virkelig overfor et aldeles enestående kuriosum av feiltagelsesstyrke og alle de ofte så tragiske konsekvenser feiltagelser nu en gang pleier å ha. Beretningen om alt dette sørgelige er for det meste holdt i form av en dagbok, og det er hverken nogen annen eller mindre enn presten selv som har skrevet den. Hans bok arter sig således som et general-skriftemål. Og dette er Strangs første feiltagelse.

Der er vel ingen som vil vente at jeg som er katolsk prest i og for sig skulde ha noget imot at der skrives fra tid til annen. Til og med holder jeg skriftemålet for en særdeles nyttig institusjon og jeg beklager bare at jeg her i Hammerfest ikke oftere har anledning til det selv. Men til tross for min sympati for denne institusjon i almindelighet, har det hittil ikke villet lykkes mig å finne presten Strangs måte å skrive på særlig tiltalende. For å si det bent ut, jeg finner den særdeles utiltalende, fordi han misbruker opriktighetens dyd. Alt imens presten flittig skriver næsten en hel bok igjennem, er der neppe spor å opdrive av nogen sann anger og ruelse over hans ellers ganske anselige samvittighetsbyrde. Derimot røber han med uhyggelig klarhet hvor høilig han føler sig charmert av sin egen åpenhjertighet og dennes dristighet. Han nyter den. Vel gjør han sig ikke liten møie for å få leserne til å tro at han er et slett menneske, men på samme tid blotter han til stadighet at han, desverre, ennå ikke har kunnet få sig selv til å tro det. Alt han gir med høire hånd tar han prompt og pyntelig tilbake med venstre. Se, hvor slett et menneske jeg er! Men for ærlighetens skyld, glem ikke hvor meget bedre et menneske jeg må være enn de fleste andre, siden jeg ikke gjør nogen hemmelighet ut av at jeg er slett! Han delikaterer sig mere i sitt skriftemåls åpenhjertighet enn han beklager dets innhold.

Ikke bare er der i hele denne beregnende opriktighet intet som helst påfallende og absolutt avstandtagende mishag over hans forgæelser, men der er snarere en stadig hemmelig kjælen for alt det han sier å anklage sig for. Når alt kommer til alt, kan dette ulykkeligste av alle vesener ikke la være å tro at kanskje har nettopp hans synder allikevel vært de kraftkilder, ved hvilke han er blitt det han er — og i hvert fall kunde han jo ikke uten dem ha avlagt dette delige skriftemål.

Det finnes vel neppe nogen katolsk skriftefar som vilde være synderlig begeistret over den slags skriftebarn. Deres hensikt med å skrive er jo ikke så meget å bli forsonet med Gud, hvis orden de i sin synd har krenket, som å bli forsonet med sitt eget indre og med sitt nervesystem som de ved sin synd har bragt i ulage. De skriver ikke av respekt for Guds vilje, de skriver for atter å kunne respektere sig selv. Skriftemålet misbrukes således for å opnå en liten hemmelig selvoppreisning istedenfor en gjenoprettelse av den brute harmoni med Guds planer. Et sådant skriftemål har da heller ikke sitt utspring i nogen viljesakt og pliktbevissthet som sier oss at vi *må* ordnes inn igjen under Guds viljes lover, vil vi på nytt kunne leve i hans fred og vennskap — nei, det har snarere sitt ophav i en stemningens og følelsens blinde trang til atter å kunne leve i fred og tilfredshet med sig selv — eller endog i aktelsen hos dem én skriver for. Det er Strangs feiltagelse ikke å ha sett at i og for sig høie dyder som åpenhjertighet og ydmykhet ofte anvendes av mennesket som maske for deres tilsvarende motstykke. Og enhver fariseisme blir jo mer fariseisk i samme grad som den er mere utpekulert, ikke sant?

Personlig har jeg aldri kunnet forstå at en voksen mann kan få sig til å skrive av en annen grunn enn fordi at han mener han *må* — må, selv om nervesystemet og sindsroen nettopp skulde komme til å bli både rystet og forvirret i skriftemålets hete. Det katolske skriftemål er virkelig tvunget for så vidt som det under normale omstendigheter faktisk er den eneste vei til å få gjenoprettet den krenkede orden. At det er ydmykende, det vil vel ikke nektes av nogen som i nogen betydelig mon har trengt til det. Men det står vel ikke skrevet nogen steder, at mennesket ikke har lov — og

under visse omstendigheter ikke kan være forpliktet — til å ydmykes av sig selv. Derfor finner vi os i det, selv om det undertiden kan være i høy grad ubehagelig. Men å skrifte for ens medmennesker ene og alene for en liten selvoppreisnings skyld, det er visst mere enn de fleste av oss vilde gidde å prestere. Og å gjøre det og ydmyke sig for så å hovmode sig av sin ydmykhet, det heter i Kirkens sprog perversjon.

Hvor håpløst ulykkelig Strangs tilfelle i virkeligheten er, fremgår også med mer enn ønskelig klarhet derav, at han, skjønt han side på side skriver om synd og synder, ennu ikke har fått klart på det rene hvad begrepet „synd“ egentlig innebærer eller hvorfor det i det hele tatt i hans opfatninger skulde være bruk for det. Med hans vaklende og uklare begrep om virkeligheten, både den som er utenfor ham og den som er inne i ham, må det for ham ha vært en høist merkelig iakttagelse, at der efter somme handlinger, tanker og begjær opstår en følelse av ubehag i oss som ikke opstår efter andre. Det illustrerer igjen Strangs fortvilede tilfelle på en meget karakteristisk måte, at det ved en skjebnens misgunst ikke vilde falle ham inn å undersøke hvad dette besynderlige fenomen vel kunde skrive sig fra. Men fenomenet var der, det

visste han. Han følte det — ikke uten foranledning forresten — både dag og natt, kanskje særlig om natten. Og impulsiv som han var og „lite forstandsmessig skapt“, gikk han uten nærmere undersøkelse løs på det. Han vilde få bukt med denne forbannede følelse av ubehag. Den truet hans trygge besittelse og aktelse av sig selv, og den var kjedelig. Han kalte den derfor: Synd! For synd er fremdeles et stygt ord, selv om én ikke har meget mer igjen av den kristelige arv som skapte det. Og synd skulde det hete. M. a. o. presten Strang begår også her en feiltagelse, den feiltagelse nemlig, at han glemte å undersøke, om synden muligens kunde være — hvad den faktisk er — en overtredelse av en objektiv tingenes orden, som er et uttrykk for en objektiv Guds vilje, selv om der i et eller annet spesielt tilfelle ikke skulde følge noget subjektivt ubehag ved en sådan overtredelse. Samtidig kunde det da ha lønnet sig for ham å se litt næiere på spørsmålet, hvorvidt et sådant brudd på den objektive orden kanskje også kunde medføre nogen objektive konsekvenser. Jeg sier med vilje at det var en feiltagelse, for jeg har vanskelig for å tro at det var noget verre, siden Strang selv til overflod forsikrer oss „at studiene hadde forårsaket et virvar i hans hjerne“.

«Vårt legeme tilhører oss.»

«Mann og kvinne er født frie og er herrer over sin egen bestemmelse. Livet tilhører dem, og det er deres første plikt mest mulig å nyde dets gleder. Bort derfor med den moral som innskrenker denne rettighet. Livet fører nok lidelser, sorger og bekymringer med sig så vi selv ikke skal føie flere til. En følelse gjør livet lyst, gjør det utholdelig, gjør det av og til skjønt: denne følelse er kjærligheten. La denne følelse derfor fritt utvikle sig. Blir vi grepet av kjærligheten, la oss da helt hengi oss til den. Blir den oss til byrde, la oss da befri oss fra den for å vinne igjen vår første frihet. Frihet i kjærligheten, se det er lykkens begynnelse. Men denne frihet fører en annen med sig: nemlig mannens og kvinnens frihet med hensyn til kjærlighetens følger. Fri til å elske, er du også fri til å motta eller til å nekte å motta kjærlighetens frukt. Fri til å elske har du ikke andre plikter enn uten videre og uten hensyn å nyde den kjærlighet som nu behersker dig. Mener du at barnet vilde være til hindring for din frie utfoldelse, da har du rett til å forebygge dets eksistens. Kvinnen er som mannen fri og herre over sitt eget legeme.»

Så omtrent lyder det moderne evangelium, forkynt især av kvinnelige «apostler» som utfyller det som mangler dem i logikk med en desto større utholdenhet og frekthet. Det er kvinnene som her har tatt ledelsen. Og når kvinner en gang er blitt fanatiske, er deres fanatisme langt verre enn mennenes.

Mange av nutidens emansiperte kvinner, også piker allerede, erklærer sig å være så fullstendige individualister at de ingenting vil ha å gjøre med religion, moral, familie eller «ufrivillig» moderskap. Det er den gamle greske og romerske hedonisme (nydelsesmoral) som i våre dager oplever sin fulle blomstring igjen. Hvor stor enn vår glede er ved å lese f. eks. en Sigrud Undsets rettferdige og heltut berettigede ringeakt overfor de utslag av snerperi som er følgen av en helt misforstått, usund og unaturlig kristendom, så må dog på den annen side det foraktelige snerperi ikke forsøkes tilintetgjort ved et moralsk anarki hvis følger utvilsomt vilde bli meget verre enn snerperiets ofte komiske følger. Dessuten er det en avgrunn mellem vår opfatning av snerperi og det som av alle slags «tenkere»

karakteriseres som sådant, mens det i virkeligheten ikke er annet enn kristen moral.

Det som vi i denne artikkel vil tillivs er den setning som stadig vinner større utbredelse: «Vi er herrer over vårt eget legeme», eller «Vårt legeme tilhører oss.» Egentlig vilde denne setning straks kunne bli gjendrevet av det første det beste barn som har fulgt nogen katekismustimer. Det vilde nemlig spørre: «Har vi da skapt oss selv» og derved vilde saken i grunnen være avgjort. Til slike svar trekker våre motstandere imidlertid på skuldrene, og ser med forakt ned på oss som «enfoldige folk». Nu må det visstnok betraktes som en ærestitel når man av slike libertinere betegnes som «enfoldige», men allikevel vil vi begrunne vårt standpunkt litt nærmere.

Man kan ikke si at menneskene har rett over sitt eget legeme på grunn av sitt eget arbeide. Et menneskes legeme er ikke et produkt av dette menneskes hender. Næst etter Gud har mennesket å takke sine foreldre for det. Dessuten er et legeme uten sjel et livløst legeme og sjelen er Guds direkte skapningsverk. I alt er vi derfor avhengig av Ham som har gitt oss livet og fastsatt livets lover og regler.

Nu er Neo-Malthusianismens eller barnebegrensningens herolder svært flinke til å finne nye argumenter for sine påstander og det er ikke utelukket at de en god dag kommer og sier at vi ved okkupasjon eller erobring har fått denne omstridte rettighet.

Sannelig en merkelig okkupasjon av noget som vi allerede har fra vår første livsstund.

Og hvad skal man så tenke om erobringens teori? Om erobring i egentlig forstand kan vi først tale når vi er kommet så langt at vår ånd hersker over vårt legeme, at vår ånd har fått herredømme over vårt legeme. Men da vil vi ikke lengere være begeistret for barnebegrensningens metoder. Da vil vi muligens først riktig se den store forskjell mellom erobring og en misforstått emansipasjon. Mens åndens herredømme over legemet gjør fri, gjør legemets emansipasjon fra den kristne moral til slave.

«Vårt legeme tilhører oss». For hvilken virkelig mor kan denne setning være alvor? Kan hun mene det mens hun i sitt eget liv føler et annet livs krefter? Et skjult, et hjelpeløst liv i sitt eget skjød? Kan dette liv i allfall ikke stille krav til morens legeme? Guds lover er sterkere enn de som en bande samvittighetsløse vil diktere menneskeheten. Man er fri til å gifte sig, fri til å bestemme sig til cølibatet, men er man engang gift, skal man også holde sig til naturloven som ikke lar sig rokke av menneskelig vilkårlighet. I ekteskapet enten naturlig

samliv eller avholdenhet, slike lover danner karakterer og menn. Å forkynne: «mener du at barnet vilde være til hindring for din frie utfoldelse, da har du rett til å forebygge dets liv», inneholder strengt logisk spiren til og godkjennelse av ethvert mord som begås for ovennevnte teoris skyld, om det er et mord på et fjortendagers eller et fjortenårs barn, eller hvilket som helst menneske; ti det dreier sig her om respekt for livet, et menneskeliv i det hele tatt.

«Vårt legeme tilhører oss.»

Slike teorier etter 19 århundrers kristendom? Våre tanker går langt tilbake i tiden, til en mørk dag i jødernes historie, da en av dem har på sine svake skuldre et tungt kors gjennom Jerusalems trange, ujevne gater. Våre tanker og vårt syn går tilbake til den lille høides topp hvor en frelser dør for sitt folk, en Gud som var blitt menneske for oss, det Ord som er blitt kjød og bodde blandt oss. Vil vi med tanken på dette syn ennu påstå at vårt legeme tilhører oss? Døde Han ikke nettop på grunn av denne teoris forferdelige følger?

La fornuftgrunnene mot slagordet «vårt legeme tilhører oss» for flere være svake eller vanskelige å forstå, et blikk på krusifikset vil grundigere og kraftigere gjendrive denne forførreriske teori, ti selv våre motstandere innrømmer kjærligheten større rettigheter enn fornuften, og gjelder det den naturlige kjærlighet så gjelder det vel også, og meget mere den overnaturlige.

Likesom en bankmann ikke er herre over de penger som av andre innsettes i banken, likeså litt er vi herrer over vårt legeme. Likesom en bankmann må avlegge regnskap over andres pengers anvendelse, likeså må vi engang avlegge regnskap over vårt legemes bruk. Den lignelse som Lukas beretter oss om de betrodde pengesummer, gjelder også med hensyn til vårt legeme. Vårt legeme er oss *betrodd*, er betrodd til vår omsorg, en omsorg som nærmere antydes og bestemmes i den nye lov, ved Evangeliet. Vårt legeme er betrodd til vår omsorg, til en omsorg som av Kristus selv også er bundet til fremtiden, til den dag på hvilken vårt legeme skal høste det vi har sådd, ti da vil det ene legeme, den ene stjerne være forskjellig fra den annen i glans.

Nei, vårt legeme tilhører ikke oss. Det tilhører Gud, som har skapt oss, det tilhører Kristus som har forløst oss.

De som tror at menneskenes hele lykke finnes i kjødet, og som holder for ondt alt som på en eller annen måte kan dra dem bort fra sansenes lyst, vil nok for en tid kunne beruse sig i kjødets gleder, men oftest på bekostning av sjelens høiere liv.

Til avveksling.

En fritenkers avskjedsbrev.

Kort før sin død skrev en av det franske fritenkeris førere, Waughan, til sin venn Gustav Hervè:

«Kjære venn!

Jeg står i begrep med å forlate denne verden. Du vet at jeg fra barnsben av og hele mitt liv igjennem har spottet religionsbegrepet. Godt: i det øieblikk da jeg må vandre bort, erklærer jeg at jeg har tatt grundig feil, og at vi har gjort landet meget ondt. Jeg er nu sikker på at det er umulig å opbygge et borgerlig samfund på materialismen og atheismen. Den religiøse forklaring av de hemmeligheter som omgir oss, er for vår stakkars menneskeforstand visstnok ikke klar og innlysende, men fritenkernes og de gudløses forklaring er ennu mindre klar og sikker, og meget mindre trøstefull. Hadde jeg tidligere fått øiet op for denne sannhet, da vilde jeg ha spredt den uten frykt for menneskesnakk, uten frykt for et smil. Jeg bemyndiger dig til å offentliggjøre det som jeg nu har skrevet.»

Sannelig, det er bare dåren som sier i sitt hjerte: «Der er ingen Gud til.»

Humor av den Hl. Sogneprest av Ars.

Han spurte en gang en frøken som allerede ofte hadde plaget ham med sin uavladelige og meningsløse snakkesalighet: «Frøken, i hvilken måned av året snakker De minst?» Hun taug helt forbløffet. Så smilte han fint og sa litt sarkastisk: «Det må vel være i februar måned, for den er tre dager kortere enn de andre måneder.»

„Gå hen og lær alle folk, idet I døper dem i Faderens og Sønnens og den Helligånds navn, og lær dem å holde alt hvad jeg har befalet eder“. (Mt. 28, 19–20).

Husk våre misjonærers arbeid for vår tros utbredelse og gi din skjerv den 18. oktober!

VARIA.

Fra Vikariatet.

Licentiat Håkon Bergwitz vil søndag den 25. oktober vies til subdiakon i Propagandakollegiets kapell i Rom.

Union internationale des Ligues féminines catholiques (Den internasjonale Union av katolske kvinneforbund)

19. august iår hadde Unionens president, M.me Steenberghe — Engeringh, Mlle. dr. Dalmazzo og Mlle. dr. M. Alting fra Geusau foretrede for H. E. sir Eric Drummond, Folkeforbundets generalsekretær, i Genf, hvor nedenstående memorandum blev overrakt generalsekretæren:

„Nasjonalitetsproblemet, forsåvidt det angår deu gifte kvinne, er et vanskelig spørsmål, som Den internasjonale Union og dens tilssuttede forbund allerede lenge har beskjeltiget sig med. Dette studium har bragt på det rene, at den nuværende stilling er lite tilfredsstillende.

Den internasjonale Union av katolske kvinneforbund hilser derfor med glede den beslutning *Folkeforbundets Råd* fattet 24. januar 1931: å sette spørsmålet om den *gifte kvinnes nasjonalitet* op på dagsordenen for Folkeforbundets neste generalforsamling.

Idet vi erkjenner nødvendigheten av en forandring i den nuværende lovgivning på dette område i den hensikt mest mulig å undgå tilfeller av *fedrelandsløshet* og *dobbelt nasjonalitet* samt de konflikter som skyldes de nugjeldende regler, tillater Den internasjonale Union sig i 25 millioner katolske tilsluttede kvinners navn i ærbødighet å henlede Deres Exsellenses opmerksomhet på den fare ethvert angrep på *familiens enhet* innebærer, idet Unionen er overbevist om at på prinsippet: *bevarelse av familiens ubrytelige enhet* beror ikke bare nasjonernes *sosiale og moralske fremgang* tatt hver for sig, men den hele menneskehets.

Som følge herav erklærer Den internasjonale Union av katolske kvinneforbund som sin overbevisning, at det først og fremst er *prinsippet om familiens enhet* som må tas i betraktning ved denne saks behandling, og at *prinsippet om kvinneemancipasjonen* ikke må ha forretten.

Unionen slutter sig helt til de ønsker som endel kvinnelige rettslærde fra hollandske universiteter fremførte for Presidenten for konferansen angående *Codificationen om international Rett* i Håg og ønsker

1) at de ensartede regler for alle land, som skal bringe orden i spørsmålet om *ektefellers nasjonalitet* og spesielt den *gifte kvinnes nasjonalitet* må være grunnet på *familiens enhet* og beskyttet med garantier mot missbruk fra ektefellenes side,

2) og at sålenge en slik internasjonal overenskomst ikke er trått i kraft, der må opprettes en internasjonal institusjon til løsning av opståtte konflikter — særlig for å hindre, at kvinner gjennom ekteskap blir uten fedreland og for å beskytte dem mot enhver fra mannens side fremtvungen forandring av nasjonalitet.

(Innsendt).

Irland.

I anledning av den eukaristiske kongress, som i 1932 skal holdes i Dublin, har den irske fristat besluttet å utgi en serie nye frimerker.

Den nye Marta Steinsvik-sak.

I Aftenpostens morgenummer for 12. oktober leser vi under nevnte overskrift bl. a.

Riksadvokatens bestemmelse om at lagmannsrett-saken mot fru Steinsvik skal behandles i Kristiansand og ikke i Oslo, som er fruens rette verneeting, er i høy grad påfallende.

Som bekjent er den av meddomsretten i Kristiansand felte dom i fru Steinsvik Riesterer-saken blitt *vesentlig* modifisert av Høiesterett til gunst for fru Steinsvik — i den grad at fruene derved har *fått full opreisning*.

Det vil visselig være den almindelige mening at der for øvrigheten, hvor det gjelder en så alvorlig anklage mot en av dens medlemmer som den fru Steinsvik er kommet med i siste oplag av „Sankt Peters Himmelnøkler“, er den sterkeste grunn til ikke å gå frem på en sådan måte at den med nogensomhelst skinn av rett skal kunne mistenkes for, av grunner som ikke er saklige, å stille sig på embedsmannens side.

At riksadvokat Haakon Sund har en bror som er katolikk og en brorsønn som er katolsk prest skulde ytterligere synes å burde ha tilsagt ham å vise den ytterste varsomhet. Det er klart at nevnte forhold ikke er skikket til å styrke uangripeligheten i den avgjørelse han har truffet.

(Uthevet av Red.)

Jacob Sletten, prest.

Oplysende bemerkninger: 1) Kristiansanddommen er på omkostningene nær blitt stadfestet av høiesterett. Den er derfor ikke vesentlig modifisert og fruene har på ingen måte fått full opreisning.

2) Riksadvokat Haakon Sund har ingen bror som er katolikk. Hans bror som hadde den store „ulykke“ å være katolikk døde for to år siden.

3) Argumentum „ad hominem“: Herr Pastor Sletten, denne simple artikels forfatter har selv en datter som er gift med Herr Knut Steinsvik, en sønn til Fru Marta.

Det synes at Pastor Sletten ikke synes stort om den norske dommerstand som han gir inntrykk av å be-
tragte den nærmest som en samling av Pilatusser. Vi tror fast at forfatteren gjør meget forsiktigere ved å bli hos sine får.

Angående samme emne leser vi i „Morgenbladet“ (13. 10. 31):

„Lite kristelige revestreker“.

En skarp uttalelse av byfoged Norem om „Kristelig pressekontor“.

Vi har mottatt følgende: I pressen har der siden riksadvokaten besluttet tiltale mot fru Steinsvik fra tid til annen fremkommet en del tendensiøse notiser, der alle har båret overskriften „Den nye Noremssak“, de har derimot handlet om fru Steinsviks sak. Jeg kan vanskelig tro at dette skyldes annet enn uopmerksomhet fra de forskjellige redaksjoners side. Jeg vet at en enkelt av notisene er sendt fra „kristelig pressekontor“, og jeg har all grunn til å tro, at de alle stammer fra denne kilde.

Jeg må straks få lov til å bemerke, at der aldri har eksistert nogen gammel Noremssak, medmindre det kan regnes for en sak, at jeg i sin tid har anmeldt „Kristelig Ukeblad“s redaksjon for usannferdige beskyldninger mot mig i anledning den dom jeg har vært med på å avsi i saken fru Steinsvik mot katolsk prest Riesterer, en dom som på omkostningene nær er stadfestet av høiesterett. I denne anledning besluttet riksadvokaten offentlig tiltale mot professor Vold og pastor Puntervold efter straffelovens § 247 med mindre de i sitt blad tilbakekalte ærekrenkelsen, hvad de også straks gjorde. Nogen sak blev det således ikke. Det er en tilsnikelse å snakke om „den nye“ Noremssak, og helt uriktig å tale om en Noremssak nu, for den eksisterer ikke. Derimot er der en Steinsviks-sak anlagt ikke av mig, men av det offentlige mot fru Marta Steinsvik.

Disse stadige drypp i pressen kan kun ha den hensikt å føre overfladiske avislesere bak lyset, å hamre inn i folkets bevissthet, at der er reist en straffesak mot mig. Jeg må be om, at pressen under den fremtidige omtale av Steinsvik-saken gjør sitt til å hindre gjentagelse av disse meget lite kristelige revestreker.

Johs. Norem,

Byfoged i Christianssand.

Det er en annen og mandigere lyd.